

от CEE web за биоразнообразие

Европейският съюз увеличава усилията си за опазване на дивата природа

Брюксел, Белгия — Европейската комисия отправя зов за „дива природа“ – нов подход в природозащитата в допълнение към традиционните подходи за управление. „Дива природа“ се отнася за големи естествени територии без човешко взаимодействие, които се ръководят единствено от природните процеси. На 16-17 ноември се проведе конференция на президентството на Европа за споделяне на добрите примери и обсъждане на няколко теми от значение за „по-дивата Европа“, като визия, ползи, управление, политика, комуникация и финансиране. В процеса взеха участие и неправителствени организации от централна и източна Европа.

Що е дива природа?

Терминът „дива природа“ се отнася за **големите ненарушени естествени зони**. Тези места се ръководят от природни процеси без намесата на човека и предлагат убежище за диви животни и растения. Но това е само една от особеностите на дивата природа. Съществува и чисто емоционална страна: хората, които имат щастието да посещават такива територии често имат **уникални духовни изживявания**, които са в състояние променят отношението им към природата, човечеството, а и в някои случаи и към самите тях.

Защо дивата природа е важна за Европа?

През последното десетилетие за дивата природа в Европа не се говори почти нищо. Причината за това е, че природата се възприема като нещо, което има място в други континенти и че силата на Европа е най-вече в културното ѝ наследство. Всъщност, по-малко от 1% от територията на Европа е дива природа, като голяма част от тази територия е под натиска на човека. От друга страна, още 1% от територията на Европа има потенциала успешно да се превърне в истинска дива територия, при условие, че бъдат предприети първоначалните стъпки за този процес чрез възстановяване (напр. премахване на инфраструктурата, реинтродуциране на естествените видове, включително големите тревопасни и хищници, и т.н.). Този 1% включва естествени и полустествени територии и е обект на общеевропейска тенденция за обезлюдяване на селските райони и изоставяне на земеделските земи. **Европа се връща към дивото, което е уникална възможност да се осигури пространство за природата.** Освен че укрепва значителното ефективността на опазването на европейската природа, това носи много други ползи за местните общности, собственици на земи и на европейската общност по принцип: зоните с дива природа предлагат значителни екологични, икономически, социални и културни ползи за тях (развитие на туризма, терапия и много други).

Гласът за дивата природа в Европейския съюз

Белгийското президентство на ЕС заедно с Инициативата за Дива Европа организира в Брюксел конференция на тема „Възстановяване на природното сърце на Европа“ на 16-17 ноември 2010 г. Главна дирекция „Околна среда“ на Комисията за Европа заяви ясно своята цел да **внедри концепцията за дивата природа в политиката на Европа**, като я включи в своята стратегия за биоразнообразието след 2010 г. По думите на Ладислав Мико (директор на отдел „Естествена околна среда“ на дирекция „Околна среда“ на Комисията на Европа), дивата природа е част от нашата европейска идентичност и независимо от чисто емоционалните и етични съображения опазването на нейната единност и здравословни функции би ни осигурило съществено важни инструменти за справяне с предизвикателствата на бързо променящия се свят (като климатичните изменения и намаляващите ресурси). Опазването на дивата природа ще бъде реализирано върху три опори: строгото опазване на оставащите зони с дива природа е приоритет, следван от връщането на големи естествени зони към диво състояние, а също и възстановяване на подходящи изоставени земи. Ще бъде създаден регистър на дивата природа и в момента се подготвят специфични ръководни принципи за управление на дивата природа в зоните от Натура 2000. Курт Ванденберге (ръководител на кабинет на Комисариата на Европа към Европейската комисия) **включи тази концепция в по-общия възглед за зелена икономика** и насърчава включването на подхода за дивата природа в реформираните селскостопанска и кохезионна политика на ЕС и в новия бюджет на ЕС. Г-н Ванденберге изтъква колко важно при търсенето на разрастване и работна заетост да не бъдат пожертвани съществените обществени блага, които осигурява природата. Един ефективен начин за това е да бъдат позволени естествените процеси в големи неуправлявани територии.

Историята на европейската концепция за дивата природа:

След 1999 г.: Фондацията Пан паркове работи за защита на дивата природа на Европа чрез създаването на мрежа от европейски защитени територии, отговарящи на изискванията на критериите за дива природа.

След 2005 г.: Инициативата „Дива Европа“ обединява редица организации, които лансират координирана стратегия за опазване и възстановяване на дивата природа и големи диви зони.

2009: През февруари 2009 г. Европейският парламент прие резолюция, която призовава към подобрена защита, финансиране и лансиране на районите с дива природа. Резолюцията беше приета с 538 гласа „за“ и само 19 „против“, което представлява сериозно междупартийно одобрение и силна обществена заповед за действие.

2009: Конференцията на президентството на ЕС за дивата природа и големите райони с естествени местообитания, проведена в Прага на 28/20 май 2009 г. разработи редица препоръки за политиката за опазване и възстановяване на дивата природа и дивите райони в Европа.

2010: „Възстановяване на природното сърце на Европа“: Конференция на президентството на ЕС за възстановяване на дивите територии.

Особена приложимост в централна и източна Европа

Тъй като строгата защита на оставащите райони с дива природа е приоритет, новите държави-членки на ЕС от **централна и източна Европа** имат особена роля в опазването на дивата природа, тъй като те наред със скандинавските страни **са стопани на огромното мнозинство на тези територии**. Поради това за тези страни е съществено важно да осъзнават своята ключова роля в процеса, да приканват различни експерти и заинтересовани страни в дискусиите на национално ниво и да канализират идеите си в дискусиите на ниво Европейски съюз. Необходимо е да поставят ясни национални цели (напр. Чешката република вече се ангажира да върне 3% от своята територия към състоянието на дива природа) и да определят първите си територии с дива природа.

Ролята на неправителствените организации в процеса

Организацията CEEweb за биоразнообразие организира работна среща за някои от поелите ангажимент НПО от централна и източна Европа след конференцията за „Възстановяване на природното сърце на Европа“ с цел обсъждане на ролята на НПО в процеса. НПО от централна и източна Европа биха искали да продължат устрема и да стимулират процеса, като участват в консултациите със съответните организации (като „Пан паркове“, инициативата за дива Европа и генерална дирекция „Околна среда“ на Европейската Комисия) относно техническите детайли и методологията, да обсъдят въпроса с различни национални природозащитни организации и в сътрудничество с „Пан паркове“ да повишат осведомеността на националните правителства и на широката общественост. „CEEweb“ е водеща организация с членувачи НПО от централна и източна Европа и е готова за координирани действия в района.

Сега вижте някои спиращи дъха снимки от природата в Европа на Интернет страницата „Чудесата на дивата природа на Европа“ (*Wild Wonders of Europe*) (<http://www.wild-wonders.com/>), за да разберете колко удивителни съкровища все още се срещат в Европа.

Полезни връзки

Интернет страница на „CEEweb“ за биоразнообразие <http://ceeweb.org/>

Европейска комисия за дивата природа и големите природни територии
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/wilderness/index_en.htm

Инициатива „Дива Европа“ (*Wild Europe Initiative*) <http://wildeurope.org/>

„Пан паркове“ (*Pan Parks*) <http://www.panparks.org/>

Конференция по възстановяването <http://wildeurope.org/index.php/restoration/restoration-conference.html>

За „CEEweb“ за биоразнообразие

Организацията „CEEweb за биоразнообразие“ е организация на НПО от централна и източна Европа. Нашата мисия е опазване на биоразнообразието чрез насърчаване към устойчиво развитие.

За повече информация се свържете с:

Илдико Арани, програмен координатор, „CEEweb“ за биоразнообразие,
arany@ceeweb.org, + 36 1 398 0135